

เรื่อง พระนางกำแพงเม็ดมะลื่น วัดพระบรมธาตุ

รายละเอียด

พระนางกำแพง หนึ่งในพระเครื่องเมืองกำแพงเพชร ที่เรียกได้ว่าไม่เป็นสองรองใครเช่นกัน และมีพุทธศิลปะที่แสดงถึงศิลปะสุโขทัยหมวดสกุลช่างกำแพงเพชรได้อย่างชัดเจนที่สุด ทั้งยังเป็นพระที่สร้างในสมัยเดียวกับพระกำแพงซุ้มกอ พระกำแพงเม็ดขนุน ฯลฯ ดังนั้น เนื้อหามวลสาร ความหนักนุ่มซึ่งของเนื้อพระ รวมถึงด้านพุทธคุณในด้านเมตตามหานิยมและโชคลาภจึงเท่าเทียมกัน และเป็นที่นิยมและแสวงหาในแวดวงนักนิยมสะสม

พระเครื่องเช่นเดียวกัน แต่ด้วยพระในตระกูลพระเครื่องเมืองกำแพงเพชรนั้นก็มีการปรากฏอยู่มากมายหลายพิมพ์ และหลายกรุ โดยเฉพาะ “พระนางกำแพง” มีขึ้นแทบจะทุกกรุในบริเวณทุ่งเศรษฐีทำให้ค่านิยมและการแสวงหา จึงลดหลั่นกันลงไป

กล่าวถึง “พระนางกำแพงเม็ดมะลื่น” นั้น เป็นหนึ่งพิมพ์ใน “พระนางกำแพง” ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของเมืองกำแพงเพชร คือ มีปีกกว้าง และจัดว่าเป็นพระกรุเก่าที่แตกกรุมาจากวัดพระบรมธาตุฝั่งทุ่งเศรษฐีแต่เพียงแห่งเดียว ทั้งยังพบการแตกกรุปพร้อมๆ กับ ‘พระกำแพงซุ้มกอ’ เนื้อขององค์พระก็มีลักษณะเดียวกัน คือ เป็นพระเนื้อดินผสมวานและเกสรดอกไม้ สำหรับพระเนื้อชินไม่มีปรากฏให้เห็น อีกทั้งพุทธคุณก็เป็นเลิศครบครัน ทั้งด้าน โภคทรัพย์ เมตตามหานิยม โชคลาภ แคล้วคลาด และคงกระพันชาตรี เช่นเดียวกับพระกรุเก่าเมืองกำแพงเพชรทั้งหลาย

พระกำแพงเม็ดมะลื่น มีขนาดพิมพ์ทรงประมาณ 2.5 - 3.5 ซม. พุทธลักษณะองค์พระประธานประทับนั่งปางมารวิชัยหรือสะดุ้งมาร แบบลอยองค์บนฐานเขียง องค์พระค่อนข้างลำสัน พระเศียรอยู่สองลักษณะ คือ พระเศียรแบบดุ่ม ตามศิลปะเขียงแสน และ พระเศียรยาวแหลม แบบศิลปะสุโขทัย อันนับเป็นความชาญฉลาดของช่างยุคสุโขทัย-กำแพงเพชรโบราณ ที่มองเห็นคุณค่าของศิลปกรรมแต่ละยุคสมัย และมุ่งถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลาน โดยการรังสรรค์ออกมาในรูปแบบของพุทธศิลปะในองค์พระ

- พระพักตร์ มีลักษณะคล้ายกับพระนางกำแพงเพชร แต่จะใหญ่และลึกกว่าเล็กน้อย
- พระเนตรพองโตทั้งสองข้าง แต่เป็นลักษณะใหญ่ข้างเล็กข้างไม่สม่ำเสมอ และเลือนรางมาก
- ในองค์ที่ชัดๆ จะปรากฏ พระขนง พระนาสิก พระโอษฐ์ เพียงรางๆ เกือบลบเลือน
- พระกรรณ ทั้งสองข้างมีปรากฏเพียงรำไร ในส่วนบนข้างปลายพระเนตร มีลักษณะแบบหูตึงเล็กๆ เท่านั้น ถ้าไม่พิจารณาให้ดีจะมองคล้ายว่าไม่มีพระกรรณ

- พระศอ มีปรากฏเป็นลักษณะลำหูนๆ และกลืนหายไปกับพิมพ์
- พระอังสาคมชัดเจน ด้านซ้ายและด้านขวาอยู่ในระดับเดียวกัน และมีลักษณะเป็นแนวยกขึ้นเล็กน้อย
- พระอุระ เป็นแบบอกตั้ง บางองค์ดูอวบหนูนเด่นชัดเจน บางองค์ก็ดูตื้นและบอบบาง
- พระสังฆาฏี จะปรากฏให้เห็นชัดเจนในองค์ที่พระอุระเล็ก แต่ในองค์ที่พระอุระตื้นจะไม่ค่อยมีปรากฏ
- พระพาหาเบื้องซ้ายทอดทางออกเล็กน้อยตรงพระกัประ (ข้อศอก) แล้วหักมุมลงสู่พระหัตถ์ ซึ่งวางพาดอยู่บนพระเพล (หน้าตัก) คล้ายพระนางกำแพงเพชร

- ลำพระองค์ มีทั้งแบบลึกและตื้น และเป็นทั้งศิลปะเขียงแสน และสุโขทัย
- พระอาสนะ เป็นแบบฐานเขียงหรือฐานหมอน
- บริเวณใต้พระซงฆ์ (แข้ง) ตรงกลาง เหนืออาสนะ มักจะมีเนื้อหนูนูนขึ้นมาทุกองค์
- ปีก มีลักษณะใหญ่และกว้างมาก ในบางองค์จะมีขอบเป็นเส้นนูนที่สันของปีก บางองค์ก็ดูราบเรียบ ขอบ

ปีกจะไม่มีควมคม จะมีก็แต่ลักษณะของความกลมกลืนกลมมนเท่านั้น

- ด้านหลัง อูมนูนไม่มากก็น้อย และปรากฏรอยนิ้วมือให้เห็นในที่

ด้วยพระนางกำแพงเม็ดมะลื่น เป็นพระเครื่องที่สร้างในสมัยเดียวกับพระกำแพงขุ่มกอ พระกำแพงเม็ดขนุน ฯลฯ เอกลักษณะของพระกรุเมืองกำแพง คือ เป็นพระเนื้อดินผสมว่าน ที่มีความละเอียดนุ่มหนึ่กขององค์พระ และเมื่อผ่านกาลเวลาจะมี “รารัก หรือ รัตดำ” ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นจุดหนึ่งในการพิจารณา พระแท้ พระปลอม ได้อีกด้วย เพราะ รารักของแท้สีของรารักจะดำสนิท บางที่จึงเรียกว่า “รัตดำ” และมีลักษณะตรงขอบเป็นหยักๆ ไม่เรียบเสมอ เหมือนแผลเป็นเวลาตกสะเก็ด โดยรารักจะมี 2 แบบ คือ พระที่ยังมีผิวอยู่ รารักจะไม่นูนสูง แบบที่สองคือ พระที่ไม่มีผิวเหลืออยู่แล้ว รารักจะนูนสูงกว่า ถ้าเป็นของปลอมรารักจะเป็นสีดำกระด้าง เพราะใช้หมึกดำมาหยดแล้วป้ายออกครับผม

คำสำคัญ : พระเครื่อง, กำแพงเพชร

ที่มา : http://www.arjanram.com/relic_detail.php?g=2&id=685

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2019-08-15

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1162&code_db=610005&code_type=01